

V Praze dne
Č.j.: 93/12

Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace

k návrhu
zákona o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů

I. Úvod:

Předmětem návrhu zákona jsou změny plynoucí z ukončení činnosti Pozemkového fondu ČR k 31.12.2012 a jeho transformace v nově vytvořený Státní pozemkový úřad ČR včetně převedení zbytkových agend. Tento bude následně celostátním správním úřadem s působností ve věcech pozemkových úprav a restitucí. Svou činností se bude také podílet na rozvoji venkova a tvorbě a ochraně krajiny. Současně bude zřízen k nakládání s nemovitostmi ve vlastnictví státu a k jejich převodu na fyzické a právnické osoby.

II. Připomínky a návrhy změn:

Návrh je zejména v oblasti popisu stávajícího stavu velice kvalitně zpracován. Kladně hodnotíme především detailní kalkulace, od počtu hektarů pod správou Pozemkového fondu až po analýzu Příjmů a Výdajů tohoto státního subjektu.

Nedostatkem předkládaného materiálu je však nedostatečná analýza podoby nově vzniklého úřadu včetně identifikace rizik spojených s implementací zvolené varianty. Návrh totiž přebírá pouze nařízení vlády jako neměnnou věc a nesplňuje tak základní podmínku RIA, tedy identifikaci všech relevantních důsledků navrhované změny a zejména vhodnost vybraných (ale i nezvolených) variant změny regulace. Tím spíš, že některé body hodnotí zpracovatel sám velice kriticky, jako například střet zájmu plynoucí z výkonu působnosti veřejné správy v oblasti pozemkových úprav a restitucí a zároveň správu státního zemědělského majetku a to i včetně jeho prodeje. Jak tato rizika účinně eliminovat ale návrh neuvádí v dostatečném rozsahu a kvalitě.

Za nedostatečnou považujeme i identifikaci cílů navržené varianty. Pouhé konstatování, že je naplňováno rozhodnutí vlády nestačí. Zpracovatelé by měli lépe zdůvodnit a přesněji popsat v čem bude nový zákon kvalitativně lepší nežli ten stávající.

Návrh zákona řeší i množství dalších otázek, například mění podmínky převodu zemědělských a lesních pozemků z majetku státu na soukromé a veřejno -právní osoby, přičemž tyto změny jsou pouze kuse zdůvodněné ve zvláštní části důvodové zprávy a RIA se k nim nevyjadřuje. Tedy nikde nezjistíme o jaké pozemky jde, kolik jich je a jaké převody se již realizovaly a v budoucnu realizovat ještě budou. Předkladatel přitom nepochybně těmito daty disponuje, a na jejich základě by bylo možné zhodnotit dopad úpravy na podnikatelské prostředí v dané oblasti.

Veliký otazníkem je také zachování institutu neregistrovaného zástavního práva dle § 18, na jehož základě mohou existovat pozemky zatížené zástavním právem, které není zapsané v katastru nemovitostí. Zachování takového institutu dle našeho názoru rozhodně nepřispívá ke zvyšování právní jistoty a může mít negativní dopad na podnikatelské prostředí, přitom je k dispozici zcela jednoduché řešení v podobě zřizování zástavního práva zápisem do katastru nemovitostí.

Varianta nulová

Varianta nulová představuje stávající stav. To je jediná informace, kterou se z materiálu dovídáme. Považujeme však za nutné lépe a detailněji vysvětlit proč to není varianta kýžená, efektivní ani všeobecně akceptovatelná. Podle našeho názoru je možné vést debatu o zachování Pozemkového fondu i dále do budoucna a ukázat na jeho slabých stránkách, rizicích střetech zájmů a nebezpečné politické angažovanosti, že tento stav není vhodný a potřebuje změnu. Tento popis v jednom odstavci nám jednoznačně chybí.

Varianta 2 – příprava nařízení

Ani Varianta 2 – tedy očekávaná změna není popsána dostatečně komplexně. Autoři materiálu pouze konstatují, že byl zákon připraven na základě usnesení vlády. Podle našeho názoru by mělo být mnohem lépe zdůvodněno, proč se vláda rozhodla právě pro toto řešení. Toto je nejslabší místo RIA. Například odpovědi na otázky, se kterými státními subjekty by mohl úřad sdílet některé agendy, kde najít propojení se soukromou sférou, by jistě materiálu prospěly.

III. Závěr:

Návrh zákona je v oblasti vyčíslení jeho dopadů zpracován velice kvalitně. Naše připomínky poukazující na absenci identifikace rizik souvisejících se vznikem Státního pozemkového úřadu a doporučení k jejich eliminaci jsou ale natolik zásadní, že doporučujeme návrh vrátit předkladateli k dopracování.

Vypracoval:
Radek Špicar
Jan Procházka

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc.
předseda komise